

Procedury reagowania
w przypadku ujawnienia cyberprzemocy
w Publicznej Szkole Podstawowej
w Białopolu

Cyberprzemoc to przemoc z użyciem technologii informacyjnych i komunikacyjnych. Technologie te to głównie Internet oraz telefony komórkowe.

Podstawowe formy zjawiska to:

- ✓ nękanie,
- ✓ straszenie,
- ✓ szantażowanie z użyciem sieci,
- ✓ publikowanie lub rozsyłanie ośmieszających, kompromitujących informacji, zdjęć, filmów z użyciem sieci,
- ✓ podszywanie się w sieci pod kogoś wbrew jego woli.

Do działań określanych mianem cyberprzemocy wykorzystywane są głównie:

- poczta elektroniczna,
- czaty,
- komunikatory,
- strony internetowe,
- blogi,
- serwisy społecznościowe,
- grupy dyskusyjne,
- serwisy SMS i MMS.

Ujawnienie zjawiska cyberprzemocy wymaga podjęcia w szkole konkretnych działań interwencyjnych. Aby były one skuteczne, należy:

1. wprowadzić działania profilaktyczne w szkole, uświadamiające całej społeczności szkolnej (uczniom, rodzicom, nauczycielom i innym pracownikom szkoły) zasady korzystania i zagrożenia płynące z użytkowania różnych technologii komunikacyjnych;
2. opracować procedury reagowania w szkole na zjawisko cyberprzemocy;
3. podejmować interwencję w każdym przypadku ujawnienia lub podejrzenia cyberprzemocy.

Ad. 1

Działania profilaktyczne:

1. Uświadamianie całej społeczności szkolnej (uczniom, rodzicom, nauczycielom i innym pracownikom szkoły) poprzez przeprowadzenie rozmów i spotkań na temat zasad korzystania i zagrożeń płynących z użytkowania różnorodnych technologii informacyjnych i komunikacyjnych.
2. Podejmowanie reakcji i działań w wypadku każdorazowego ujawnienia lub podejrzenia cyberprzemocy.
3. Zainstalowane i aktualizowane oprogramowanie zabezpieczające przed dostępem do treści w Internecie, które mogą stanowić zagrożenie dla prawidłowego rozwoju psychicznego uczniów.
4. Udzielanie wsparcia uczniom i rodzicom poprzez zamieszczenie i aktualizowanie na stronie internetowej szkoły informacji o serwisach internetowych i organizacjach pozarządowych zajmujących się tematyką cyberzagrożeń.

Ad. 2

Procedury reagowania na cyberprzemoc muszą dotyczyć zachowań i działań wobec: ofiary,

sprawcy,
świadka.

Ujawnienie przypadku cyberprzemocy

Informacja o tym, że w szkole miała miejsce cyberprzemoc, może pochodzić z różnych źródeł. Osobą zgłaszającą fakt prześladowania może być:

- poszkodowany uczeń,
- jego rodzice
- inni uczniowie – świadkowie zdarzenia,
- nauczyciele lub inne osoby dorosłe.

Ustalenie okoliczności zdarzenia

Wszystkie przypadki cyberprzemocy, powinny zostać właściwie zbadane, zarejestrowane i udokumentowane.

1. Jeśli wiedzę o zajściu posiada uczeń, nauczyciel niebędący wychowawcą, pracownik niepedagogiczny lub inna osoba dorosła, powinien przekazać informację wychowawcy klasy, który informuje o fakcie dyrektora.
2. Dyrektor wspólnie z wychowawcą dokonują analizy zdarzenia i ustalają dalsze postępowanie.
3. Szkoła ustala okoliczności zdarzenia i ewentualnych świadków oraz przeprowadza rozmowy z ofiarą, świadkami i sprawcą (sprawcami) zajścia.

Zabezpieczenie dowodów

Wszelkie dowody cyberprzemocy powinny zostać zabezpieczone i zarejestrowane.

Należy zanotować datę i czas otrzymania materiału, treść wiadomości oraz, jeśli to możliwe, dane nadawcy (nazwę użytkownika, adres e-mail, numer telefonu komórkowego itp.) lub adres strony www, na której pojawiły się szkodliwe treści.

Jak można zarejestrować dowody cyberprzemocy?

Telefon komórkowy

Nie należy kasować wiadomości, tylko zapisywać wszystkie zarówno tekstowe, jak i nagrane na pocztę głosową w pamięci telefonu.

Komunikatory

Jeśli serwis nie pozwala na zapisywanie rozmów, to można np. skopiować rozmowę, wkleić do dokumentu Word (lub innego edytora tekstu), zapisać i wydrukować.

Strony serwisów społecznościowych, strony www, czat

Można zachować kopię materiału, który jest na ekranie, poprzez wciśnięcie jednocześnie klawiszy Control i Print Screen, a następnie wykonanie operacji „Wklej” w dokumencie Word.

E-mail

Należy wydrukować wiadomość i przesłać ją lub pokazać nauczycielowi, który zajmuje się ustaleniem okoliczności zajścia. Zachowanie całości wiadomości, a nie tylko samego tekstu jest bardziej pomocne, ponieważ zawiera informacje o jej pochodzeniu.

Identyfikacja sprawcy

Co może pomóc w identyfikacji sprawcy?

1. Świadkowie – inni uczniowie odwiedzający „obraźliwe” strony mogą posiadać informacje na temat ich autora, mogą też zidentyfikować numer telefonu komórkowego sprawcy, jeśli nie jest on zastrzeżony.

2. Kontakt z dostawcą usługi internetowej – może on nie tylko zablokować konto agresora lub usunąć szkodliwe treści, ale także podać dane sprawcy cyberprzemocy. Dane takie nie mogą być jednak udostępniane osobom prywatnym. Aby je pozyskać, konieczny jest kontakt z policją.

3. Kontakt z operatorem sieci komórkowej w przypadku, gdy numer telefonu sprawcy jest zastrzeżony – może on podjąć kroki w kierunku ustalenia sprawcy, jeśli otrzyma dane o dacie i godzinie rozmowy. Również w tym przypadku operator może udostępnić te dane tylko policji.

Działania wobec sprawcy cyberprzemocy

W przypadku, gdy sprawca cyberprzemocy jest uczniem szkoły, wychowawca/ psycholog podejmuje dalsze działania:

1. Przeprowadzenie rozmowy z uczniem - sprawcą o jego zachowaniu.

- celem rozmowy powinno być ustalenie okoliczności zdarzenia, wspólne zastanowienie się nad jego przyczynami i próbowanie rozwiązania sytuacji konfliktowej,
- sprawca powinien dostać jasny i zdecydowany komunikat o tym, że szkoła nie akceptuje żadnych form przemocy,
- należy z uczniem omówić skutki jego postępowania i poinformować o konsekwencjach, jakie zostaną wobec niego zastosowane,
- sprawca powinien zostać zobowiązany do usunięcia szkodliwych materiałów z sieci,
- ważne jest znalezienie sposobów zadośćuczynienia wobec ofiary cyberprzemocy,
- jeżeli jest kilku sprawców, należy rozmawiać z każdym osobno,
- nie należy konfrontować sprawcy z ofiarą.

2. Powiadomienie rodziców sprawcy i omówienie z nimi zachowania dziecka:

- rodzice sprawcy powinni być powiadomieni o zdarzeniu, zapoznani z dowodami i decyzją w sprawie dalszego postępowania i podjętych przez szkołę środków dyscyplinarnych wobec ich dziecka,
- należy pozyskać rodziców do współpracy i ustalić jej zasady,
- wychowawca/psycholog opracowuje projekt kontraktu dla ucznia określającego zobowiązania ucznia, rodziców i przedstawicieli szkoły oraz konsekwencje nieprzebrzegania wymagań i terminów realizacji zadań zawartych w umowie.

3. Objęcie sprawcy pomocą psychologiczno- pedagogiczną:

- praca z uczniem powinna zmierzać w kierunku pomocy uczniowi w zrozumieniu zachowania, w zmianie postępowania i postawy ucznia,
- pomoc ta może być udzielona przez psychologa,
- w szczególnym przypadku może być konieczność skierowania na dalsze badania specjalistyczne i terapię.

W przypadku, gdy sprawca jest nieznany, wychowawca/dyrektor podejmuje następujące działania:

1. przerwanie aktu cyberprzemocy (zawiadomienie administratora serwisu w celu usunięcia materiału) – pomoc można uzyskać na stronie <https://800100100.pl/> lub pod nr tel.

800100100

2. powiadomienie policji.

Środki dyscyplinarne wobec sprawcy:

1. Stosuje się standardowe procedury stosowane wobec sprawców każdej przemocy zgodnie ze statutem szkoły.

2. Celem sankcji powinno być zatrzymanie przemocy, zapewnienie poczucia bezpieczeństwa poszkodowanemu uczniowi, wzbudzenie w sprawcy refleksji na temat swojego zachowania, pokazanie społeczności szkolnej, że cyberprzemoc nie będzie tolerowana.

3. Podejmując decyzję o karze należy brać pod uwagę:

- rozmiar i rangę szkody,
- czas trwania prześladowania,
- świadomość popełnionego czynu,
- motywację sprawcy,
- rodzaj rozpowszechnionego materiału.

Działania wobec ofiary cyberprzemocy:

Wsparcie psychiczne wychowawcy / psychologa (ofiara każdego rodzaju przemocy potrzebuje zawsze wsparcia osoby dorosłej).

1. Porada dla ofiary cyberprzemocy.

Uczeń - ofiara powinien otrzymać poradę, jak ma się zachowywać, aby zapewnić sobie poczucie bezpieczeństwa: nie utrzymywać kontaktów ze sprawcą, nie kasować dowodów tj. e-maili, SMS-ów, MMS-ów, zdjęć, filmów. Ważna jest też zmiana danych kontaktowych np. na komunikatorze, zmiana adresu e-mail, a nawet w szczególnie trudnych sytuacjach numeru telefonu.

2. Monitoring zaistniałej sytuacji.

Monitorowanie sytuacji ucznia w kierunku, czy nie są stosowane wobec niego żadne akty odwetu. Rodzice ucznia muszą być poinformowani o zdarzeniu i uzyskać wsparcie i poradę ze strony szkoły (psycholog).

Ochrona świadków, którzy zgłaszają zdarzenie

Świadkowie powinni być objęci profesjonalną ochroną, a wszystkie działania powinny być tak prowadzone, aby zapewniały bezpieczeństwo nie tylko ofierze, ale i świadkom cyberprzemocy.

Ważne jest, by w wyniku interwencji nie narażać świadka na groźby i zdarzenia ze strony sprawcy.

Całe postępowanie powinno być prowadzone w sposób bardzo dyskretny i poufny. Należy powiedzieć uczniowi, że postąpił w sposób właściwy, że wymagało to od niego odwagi.

Rodzice ucznia muszą być poinformowani o zdarzeniu i uzyskać wsparcie i poradę ze strony szkoły (psycholog).

Notatka służbowa

Wychowawca zobowiązany jest do sporządzenia notatki służbowej z rozmów ze sprawcą, poszkodowanym, ich rodzicami oraz świadkami zdarzenia.

Jeżeli rozmowa była np. w obecności innego nauczyciela powinien on również ją podpisać.

W przypadku zabezpieczenia dowodów, załączone zostają do dokumentacji.

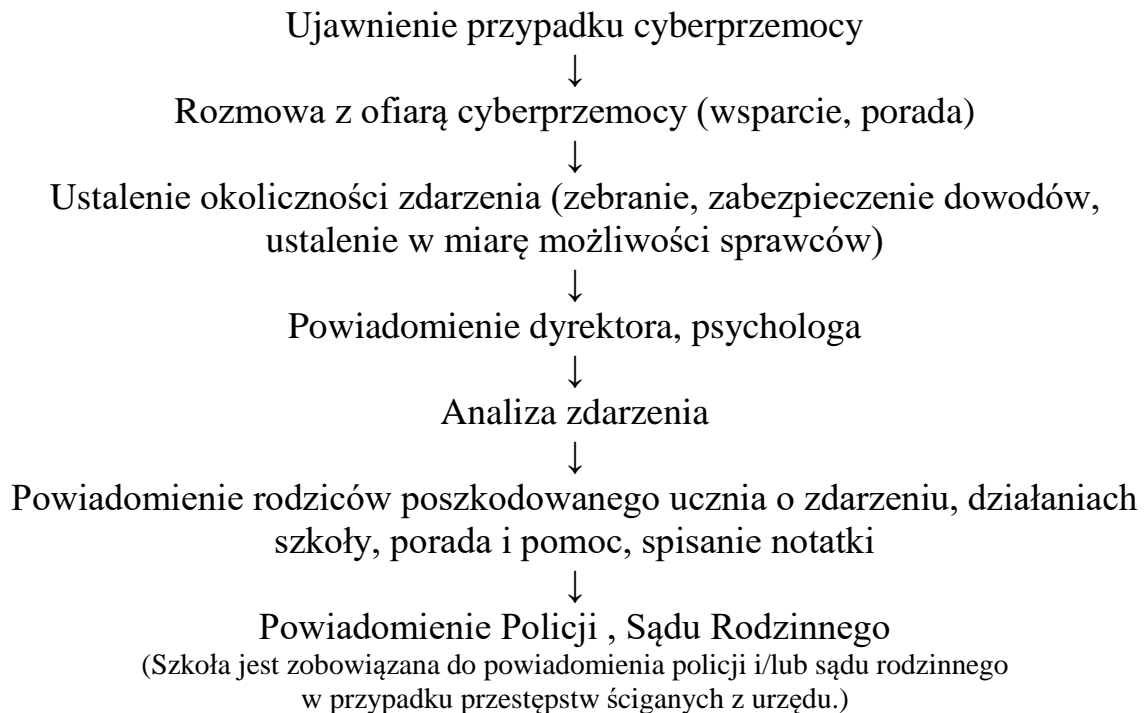
Zawiadomienie policji, kuratora, prokuratury lub sądu

Większość zająć można załatwić w szkole. Istnieją jednak sytuacje, gdy konieczne staje się zgłoszenie sprawy do sądu rodzinnego, a mianowicie:

- jeśli rodzice sprawcy cyberprzemocy odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a uczeń nie zaniechał dotychczasowego postępowania,
 - gdy szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki wychowawcze (rozmowa z rodzicami, konsekwencje regulaminowe wobec ucznia, spotkania z psychologiem itp.), a ich zastosowanie nie przynosi pożądanych rezultatów,
- powiadomienie sądu rodzinnego następuje na drodze pisemnej przez dyrektora szkoły na wniosek wychowawcy.

Poważne przypadki cyberprzemocy przebiegające z naruszeniem prawa (np. groźby karalne, propozycje seksualne, publikowanie nielegalnych treści itp.) powinny zostać bezwzględnie zgłoszone na policję. Zgłoszenia dokonuje dyrektor szkoły.

Schemat działania

Bibliografia:

<file:///C:/Users/user/Downloads/cyberprzemoc.pdf>

<https://www.saferinternet.pl/pliki/publikacje/Jak%20post%C4%99powa%C4%87%20w%20cyberprzemocy.pdf>

<http://www.sp9zakopane.pl/cyberprzemoc/Procedura%20postepowania%20cyberprzemoc%20SP9.pdf>

http://pz10.eu/images/pliki/dokumenty/procedury_cyberprzemocy.pdf

file:///C:/Users/user/Downloads/Procedury_postepowania_w_szkole_w_przypadku_ujawnienia_cyberprzemocy.pdf

https://cloud7a.edupage.org/cloud/Procedura_posteppowania_w_sytuacji_cyberprzemocy..pdf?z%3AU87SKmIYtAEc%2BxfRWLb7iPLI%2F9pNGKYKjVeEGwaFFdETCH4U4WcKxp9cUOFaNCf8